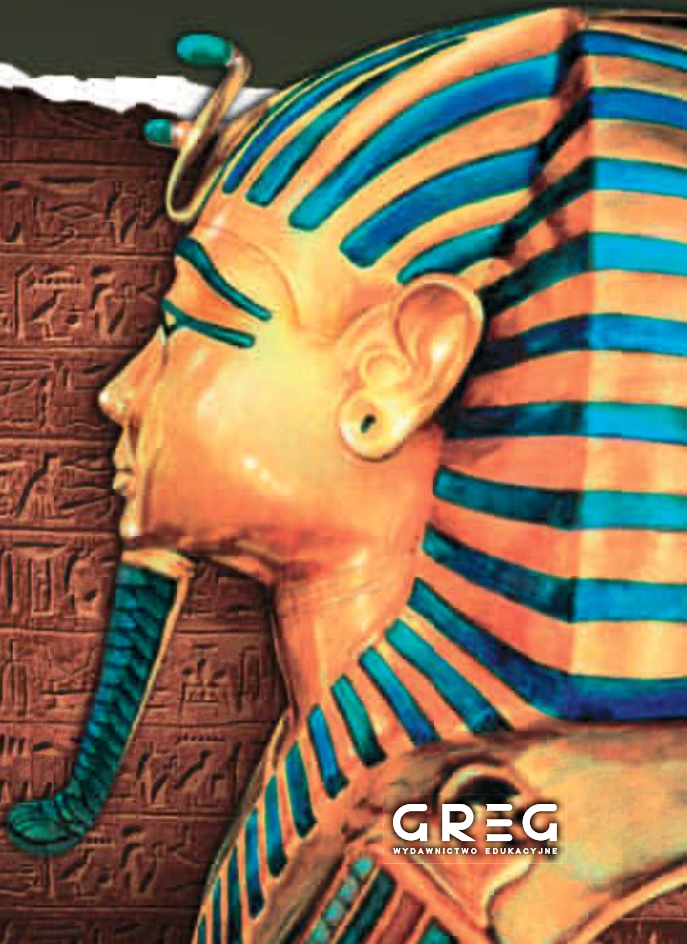

polecane przez
egzaminatorów

**pewniak
na teście**

Bolesław Prus

Z legend dawnego Egiptu

GREG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

Autor:

Bolesław Prus

Tytuł:

Z legend dawnego Egiptu

Autorki opracowania:

Joanna Tomasik, Barbara Włodarczyk, Maria Zagnińska

Korekta:

Agnieszka Antosiewicz, Agnieszka Nawrot, Joanna Tomasik

Okładka:

Aleksandra Zimoch

Ilustracja na okładce:

Shutterstock / maradon 333

Ilustracje:

Lucjan Ławnicki

ISBN 978-83-7327-271-2

Copyright by Wydawnictwo GREG®

2024

Wydawnictwo GREG®

31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B

tel. (12) 680 15 50

www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG®

zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Skład i łamanie:

BROS

Patrzcie, jak marne są ludzkie nadzieje wobec porządku świata; patrzcie, jak marne są wobec wyroków, które ognistymi znakami wypisał na niebie Przedwieczny!...

Potęga przeznaczenia

Stuletni Ramzes, potężny władca Egiptu, dogorywał. Na pierś mocarza, przed którego głosem pół wieku drżały miliony, padła dusząca zmora i wypijała mu krew z serca, siłę z ramienia, a chwilami nawet przytomność z mózgu. Leżał, jak powalony cedr, wielki faraon na skórze indyjskiego tygrysa, okrywony nogi triumfalnym płaszczem króla Etiopów. A surowy nawet dla siebie, zawołał najmłodszego lekarza ze świątyni w Karnaku i rzekł:

– Wiem, że znasz tęgie lekarstwa, które albo zabijają, albo od razu leczą. Przyrządź mi jedno z nich, właściwe mojej chorobie, i niech mi się to raz skończy... tak albo owak.

Ramzes – potężny i zdecydowany władca

Lekarz wahał się.

– Pomyśl, Ramzesie – szepnął – że od chwili twego zstąpienia z wysokich niebios Nil wylewał już sto razy; możesz ci zadać lekarstwo, niepewne nawet dla najmłodszego z twoich wojowników?

Ramzes aż usiadł na łożu.

– Muszę być bardzo chory – zawołał – kiedy ty, kapłanie, ośmielasz się dawać mi rady! Milcz i spełnij, com kazał. Żyje przecież trzydziestoletni wnuk mój i następca, Horus. Egipt zaś nie może mieć władcy, który by nie dosiadł wozu i nie dźwignął oszczepu.

Horus – wiek

Gdy kapłan drżącą ręką podał mu straszne lekarstwo, Ramzes wypił je, jak spragniony pije kubek wody; potem zawołał do siebie najsłynniejszego astrologa z Tebów i kazał szczerze opowiedzieć, co tam pokazują gwiazdy.

– Saturn połączył się z księżycem – odparł mędrzec – co zapowiada śmierć członka twojej dynastii, Ramzesie. Źle zrobiłeś pijąc dzisiaj lekar-

– Pięćset...

Edykt o pokoju z Etiopami zsunął się z kolan księcia.

– Nie idzie kto?...

– Czterysta... – odpowiedział lekarz.

Horus zamyślił się i... spadł rozkaz o przeniesieniu zwłok Zefory.

– Trzysta...

Ten sam los spotkał edykt o odwołaniu Jetrona z wygnania.

– Dwieście...

Horusowi zsiniały usta. Skurczoną ręką rzucił na ziemię edykt o niewyrywaniu języków wziętym do niewoli jeńcom, a zostawił tylko... rozkaz oswobodzenia Bereniki.

– Sto...

Wśród grobowej ciszy usłyszano stuk sandałów. Do sali wbiegł zastępca arcykapłana. Horus wyciągnął rękę.

Ramzes – wyzdrowienie

– Cud!... – zawołał przybyły. – Wielki Ramzes odzyskał zdrowie... Podniósł się krzepko z łoża i o wschodzie słońca chce jechać na lwy... Ciebie zaś, Horusie, na znak łaski, wzywa, abys mu towarzyszył...

Horus spojrział gasnącym wzrokiem za Nil, gdzie błyszczało światło w więzieniu Bereniki, i dwie łyzy, krwawe łyzy, stoczyły mu się po twarzy.

– Nie odpowiadasz, Horusie?... – spytał zdziwiony posłaniec Ramzesa.

Horus – śmierć

– Czyliż nie widzisz, że umarł?... – szepnął najmłodszy lekarz z Karnaku.

Patrzcie tedy, że marne są ludzkie nadzieje wobec wyroków, które

Przedwieczny ognistymi znakami wypisuje na niebie.

KRÓTKIE OPRAWOWANIE

Pewniak
na teście

← to będzie na teście

KRÓTKO O UTWORZE

Z legend dawnego Egiptu Bolesława Prusa to nowela przedstawiająca problem władzy oraz zależności człowieka od losu i jego wyroków, nieuchronność przemijania. Ramzes, mimo zbliżającej się pewnej śmierci, nagle doznaje cudownego ozdrowienia, a Horus, młody mężczyzna, niespodziewanie umiera, tuż przed przejściem władzy. Los człowieka nie zależy więc od podejmowanych przez niego decyzji, lecz od praw natury i czynników zewnętrznych.

Utwór prezentuje postawy dwóch władców egipskich – faraona Ramzesa i jego wnuka Horusa, który ma objąć władzę w Egipcie po dziadku. Ilustrują oni dwa odmienne sposoby sprawowania rządów. Ramzes jest władcą okrutnym i bezwzględnym, Horus zaś ma litość dla swoich poddanych, lecz w swoich zarządzeniach kieruje się własnym sumieniem i uczuciami, przedkładając sprawy osobiste nad interes państwa. Wymowa noweli zdaje się jednak sugerować, że to postawa Ramzesa jest właściwa dla dobrego władcy – choć z pozoru bezwzględny, to jednak na pierwszym miejscu stawiał dobro państwa. Tak właśnie powinien rządzić faraon – być odważnym i kierować się rozsądkiem, a nie uczuciami i osobistymi korzyściami.

Nowela Bolesława Prusa to parabola, przypowieść – za pomocą metafor i alegorii przekazuje pewne uniwersalne wartości, pozornie ukryte pod warstwą fabularną utworu.

Pewniak
na teście

W tej chwili wszedł do sali wódz armii, oznajmiając, że na polecenie Ramzesa, który czuje zbliżającą się śmierć, oddaje się pod rozkazy Horusa. Książę chciał zawrzeć traktat pokojowy z Etiopią, bo żał mu było krwi przelewanej przez jego naród. Kazał wodzowi armii napisać edykt pokojowy i drugi, w którym zakazał wrywania jeńcom języków na polu bitwy. Tymczasem coraz bardziej odczuwał ból nogi.

Książę rozkazał kanclerzowi napisać kolejne dwa edykty: jeden o zmniejszeniu czynszów dzierżawnych i podatków oraz o lepszym traktowaniu niewolników; i drugi – który znosił wygnanie Jetrona. Następnie do Sali wszedł arcykapłan, któremu Horus rozkazał napisanie edyktów o przewiezieniu zwłok Zefory do grobowca faraonów i o uwolnieniu Bereniki z klasztoru. Wtedy potrzebny był już tylko pierścień faraonów, aby jego odcisk uprawomocnił dokumenty. Pierścień wciąż jeszcze należał do Ramzesa, ale stary faraon już dogorywał i lada chwila pragnienia młodego księcia miały stać się rzeczywistością.

Do sali tronowej wszedł lekarz i spostrzegł błądność twarzy Horusa. Obejrzał nogę księcia i przeraził się. To nie pszczoła, lecz bardzo jadowity pajak ukąsił księcia. Niedoszłemu faraonowi pozostało zaledwie kilka minut życia. Horus wciąż jeszcze miał nadzieję, że jego dziadek umrze wcześniej, a wtedy przyniosą mu pierścień i zdąży opieczętować najważniejsze edykty. Cenny czas mijał...

Z kolan słabnącego księcia zsunął się najpierw edykt o zmniejszeniu podatków, potem o pokoju z Etiopią, następnie o przeniesieniu zwłok matki i o odwołaniu Jetrona z wygnania. Pozostał tylko rozkaz uwolnienia Bereniki, ale i jego Horus nie zdążył opieczętować – zmarł. Natomiast Ramzes po wypiciu cudownego lekarstwa odzyskał siły i zdrowie.

CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH BOHATERÓW

Władcy zostali sportretowani na zasadzie kontrastu:

Ramzes	Horus
Stary, stuletni władca Egiptu, ciężko chory – czeka na śmierć.	Młody, trzydziestoletni następca tronu szykuje się do przejęcia rządów.

Ramzes	Horus
<p>Był potężnym i okrutnym władcą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kazał wygnać Jetrona, który uczył księcia litości i miłosierdzia; • Zeforę pochował wśród niewolników za miękkie serce dla ich niedoli; • ukochaną Horusa – Berenikę – zamknął w klasztorze; • prowadził wojnę z Etiopią mimo krwawych ofiar w ludziach; • potrafił okazać swoją silną wolę, żądając, aby lekarz podał mu najmocniejsze lekarstwo, które albo go wyleczy, albo zabije; • <u>nawet w obliczu śmierci myślał o sprawach państwa, nie prywatnych, wydawał mądre rozkazy – kazał przygotować swojego wnuka Horusa do natychmiastowego przejęcia władzy w przypadku, gdyby zmarł.</u> 	<p>Był uczciwy i miłosierny, wrażliwy na cierpienia innych ludzi.</p> <p>Zamierzał:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zawrzeć pokój z Etiopią; • zakazać okaleczania jeńców; • ulżyć doli ludu i niewolników; • wezwać Jetrona z wygnania; • zwłoki matki przenieść do grobowca faraonów; • uwolnić Berenikę.
<p>Ramzes po wypiciu lekarstwa odzyskał zdrowie, jakby bogowie chcieli wynagrodzić jego determinację.</p>	<p>Horus zmarł wskutek ukąszenia pająka.</p>
<p>Był okrutnym, ale jednocześnie dobrym władcą. W swym postępowaniu kierował się dobrem państwa, zbudował potęgę Egiptu; nie obchodził go los jednostek, ponad losem jeńców czy niewolników stawał interes kraju i – chociaż trudno nam to zrozumieć – tak właśnie faraon rządzić powinien: być konsekwentnym i kierować się rozumem, zasadami i dobrem państwa.</p>	<p>W swym postępowaniu kierował się uczuciami; nad interes państwa przekładał sprawy osobiste. Kiedy już wiedział, że umrze, odrzucił edykty o znaczeniu państwowym, zostawił do opieczetowania najważniejszy dla niego edykt o uwolnieniu Bereniki. Władca nie może tak postępować – decyzje podejmowane pod wpływem uczuć lub chwilowych nastrojów osłabiają państwo. Zabraknie wtedy jasnych zasad i praw regulujących życie w kraju.</p>

INDEKS KOMENTARZY DO TEKSTU

BOHATEROWIE

Ramzes – potężny i zdecydowany władca – str. 5

– surowość, okrucieństwo – str. 6

– wyzdrowienie – str. 10

Horus – dobroć – str. 6

– dobroć dla niewolników – str. 8

– odwoływanie kolejnych edyktów – str. 9

– rozkaz uwolnienia Bereniki z klasztoru – str. 8

– rozkaz zawarcia pokoju z Etiopią – str. 7

– śmierć – str. 10

– ukąszenie przez jadowitego pająka – str. 7

– wiek – str. 5

INNE INFORMACJE

Potęga przeznaczenia – str. 5

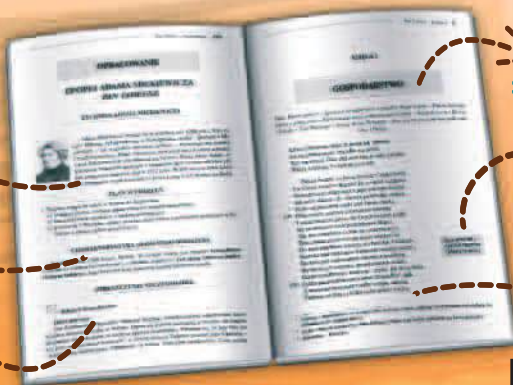
SPIS TREŚCI

Pewniak
na teście

to będzie na teście

<i>Z legend dawnego Egiptu</i>	3
Krótkie opracowanie	
Krótko o utworze	11
Krótkie streszczenie	12
Motywy	12
Pełne opracowanie	
Biografia Bolesława Prusa	14
Geneza utworu	15
Tytuł i temat utworu	15
Czas i miejsce akcji utworu	16
Bohaterowie	16
Plan wydarzeń	17
Streszczenie szczegółowe	17
Charakterystyka głównych bohaterów	18
Problematyka	20
Fatalizm ludzkich losów	20
Pozycja społeczna faraona	20
Utylitaryzm i pozytywizm	20
Narracja i kompozycja utworu	21
Gatunek utworu	21
Indeks komentarzy do tekstu	22

opracowanie
charakterystyka
problematyka

streszczenie

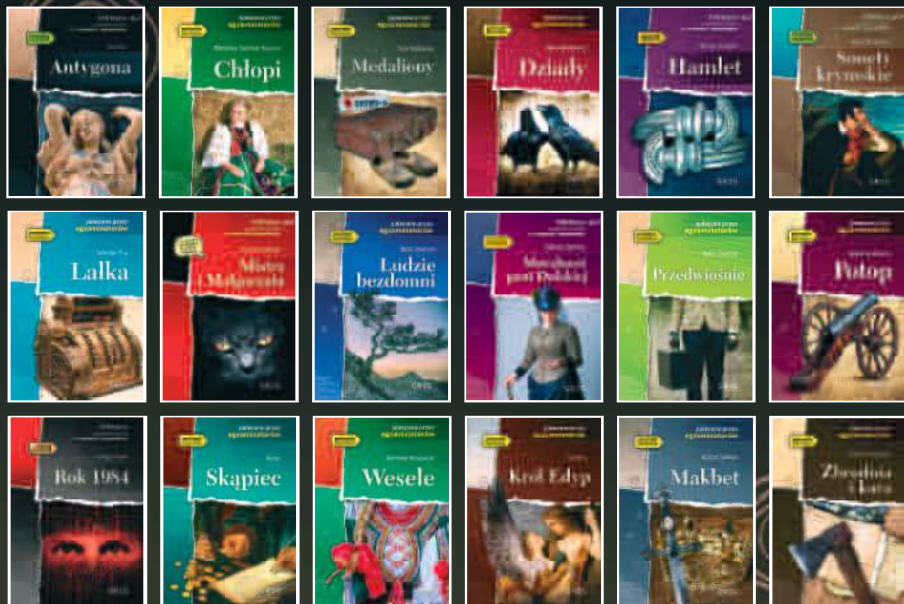
ważny cytat

pewniak
ucz się tego, o co zapytają!

Pewniak
na teście

lektury Grega. Zaufaj sprawdzonej marce!

Najnowsze wydania zawierają **odpowiedzi na pytania z podręczników i testów.**

Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach.

ISBN 978-83-7327-271-2

9 788373 1272712 >

GREG
WYDAWNICTWO

Wydawnictwo GREG
ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków
www.greg.pl